

Sigmoid

Werken uit de startblokken in 2018

Het Sigmoidplan geeft de Demervallei tussen Werchter en Diest een nieuw elan. Op de planning staan ingrepen die zowel de vallei tegen overstromingen beschermen als de biodiversiteit een boost geven. De eerste inrichtingswerken starten in de loop van 2018. Voor het zover is, toetsen we onze plannen af bij alle betrokkenen.

2500 hectare projectgebied; 30 oude rivierbochten die op de Demer worden aangesloten; 100 kilometer aan oevers; 2 miljoen m³ extra waterberging. Indrukwekkende cijfers, niet? De Vlaamse overheid, de Provincie Vlaams-Brabant en de Demergemeenten maken werk van een nieuwe toekomst voor de Demervallei.

De voorbije maanden zaten we aan tafel met de verschillende gemeentebesturen en tal van betrokken organisaties, om de

laatste details van het ruimtelijk uitvoeringsplan bij te schaven. De eerste inrichtingsplannen stomen we klaar tegen 2018. In de loop van volgend jaar is het landbouweffectenrapport (LER) klaar, waarmee we de impact van onze plannen op de landbouw meten en gepaste, flankerende maatregelen kunnen voorzien.

In deze nieuwsbrief nemen we je mee achter de schermen. Welke werken staan er op stapel? Waar maken we het de blauwborst naar zijn zin? Blader snel verder!

 WATERVEILIGHEID

 NATUUR

 BELEVING

Wat staat er op stapel in de Demervallei?

PAGINA 2

De rivier verkennen vanop het water

PAGINA 4

Wat staat er op stapel in de Demervallei?

afgesneden meander

De impact van een nieuwe rivierbocht

Door tientallen afgesneden bochten van de Demer opnieuw aan te sluiten, willen we de stroom als vanouds laten kronkelen. Deze ingreep heeft een dubbel effect: de extra stroomruimte buffert hoge waterpeilen en de meanders hebben tegelijk een positief effect op de verdroging van de vallei. Om de impact juist in te schatten, starten Waterwegen en Zeekanaal NV en het Agentschap voor Natuur en Bos in het voorjaar van 2018 met een proefproject. "In de zone Vinkenbergh, tussen Diest en Zichem, sluiten we een eerste historische meander opnieuw aan op de Demer. De omliggende oevers richten we over een afstand van 500 meter op een natuurlijke manier in. Rond de meander leggen we ook een dijk en een nieuwe weg aan", vertelt projectbioloog **Klaas Rykaert** van Waterwegen en Zeekanaal NV.

Na de werken wordt de meander drie jaar lang intensief gemonitord. De testcase krijgt de financiële steun van het Europese LIFE-project Belini en zal inzichten opleveren over de waterhuishouding, de ecologie en de bevaarbaarheid van de nieuwe rivierbochten.

Evenwichtig oeverbeheer

Ten oosten van Langdorp kronkelt de Demer tussen onverharde oevers en paden, omzoomd met natuur en akkerland. In dit deeltje van de vallei streven we naar een 'vrije rivierwerking'. Op verschillende oevers treedt er van nature erosie op. Deze erosie biedt specifieke planten en dieren heel wat extra kansen. Toch houdt erosie ook een mogelijk veiligheidsrisico in voor de stabiliteit van de oever. Dit evenwicht willen we via natuurlijk oeverbeheer nog beter leren bewaren. In plaats van de oevers ingrijpend te verstevigen met stenen, experimenteren we met

alternatieven. Dat gebeurt alvast in Vinkenbergh, in het kader van het Belini-project. Klaas Rykaert: "We verleggen de dijken enkele meters landinwaarts. In het water voor de oevers werpen we een 'schor' op, een lage 'vooroever', die de oever en dijk beschermt tegen het stijgende water. De komende drie jaar evalueren we of deze constructies een duurzaam alternatief vormen. Let op: dit doen we enkel op oevers waar erosie geen veiligheidsprobleem vormt. Is de oever in een kritieke staat, dan verhelpen we dat resoluut met een klassieke versteviging."

Lees meer over het Belini-project op www.life-belini.be.

Op erosiegevoelige plaatsen vragen we omwonenden en landbouwers (via aangepaste signalisatie) om niet met zware voertuigen over de oeverpaden te rijden.

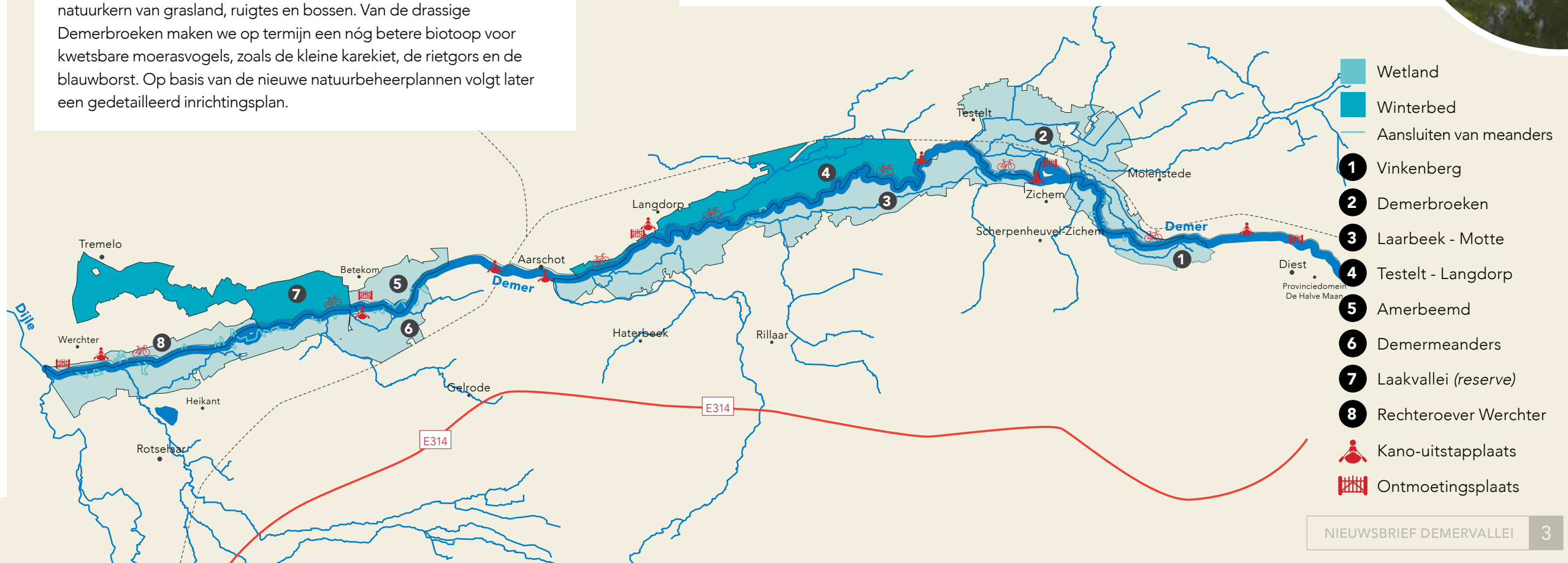
In het najaar van 2018 sluiten we de eerste van tientallen oude rivierbochten (meanders) opnieuw aan op de Demer. We experimenteren met natuurlijke dijkbescherming en maken plannen op voor de ontwikkeling van verschillende natuurgebieden. In de tussentijd houdt niets je tegen om de Demervallei in al haar pracht te komen verkennen. Strik je veters, smeer je fietsketting of glij met een kano het water in!

Laarbeek-Motte en Demerbroeken onder de loep!

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt voor de natuurdomeinen in deze gebieden een natuurbeheerplan op. Dat is de leidraad voor de toekomstige inrichting en het onderhoud van de twee natuurzones. Laarbeek-Motte is met 600 hectare het grootste gebied van het Sigmaproject Demervallei. We mikken er op een aaneengesloten natuurkern van grasland, ruigtes en bossen. Van de drassige Demerbroeken maken we op termijn een nóg betere biotoop voor kwetsbare moerasvogels, zoals de kleine karekiet, de rietgors en de blauwborst. Op basis van de nieuwe natuurbeheerplannen volgt later een gedetailleerd inrichtingsplan.

Demermeanders: nieuwe inrichting vanaf 2019

Het gebied Demermeanders ligt op de linkeroever in Rotselaar en Aarschot. Verschillende afgesneden meanders in dit bosrijke gebied verbinden we opnieuw met de rivier. Net stroomopwaarts van de plek waar de Demer samenvloeit met de Dijle leggen we een doorsteek van 100 meter aan. Zo kan dit deelgebied snel afwateren zodra de waterstanden op de Dijle dat toelaten. Vóór de werken lichten we dit gebied volledig door. Die taak nemen verschillende experts de komende maanden op zich. Voor omwonenden komen er inspraakmomenten. **De inrichtingswerken starten ten vroegste in 2019.**

De rivier verkennen vanop het water

Helemaal voltooid en klaar voor gebruik: twee nieuwe kanoellingen in Zichem (De Hemmekes) en Langdorp (Beemdenbrug). Reserveer een boot en laat je verrassen door de kronkelende stroom. Zodra het Sigma-project helemaal rond is, kun je ook de meanders per kano of kajak komen verkennen. Maar welkom ben je nu al. Wie weet spot je wel een bever!

ONTMOET DE DEMERVALLEI!

Van plan om binnenkort een uitstap te maken in de Demervallei? Supertip: vertrek aan een van de vijf ontmoetingsplaatsen. Dat zijn kunstwerken of bakens, subtiel verwerkt in het landschap, die het beste van de vallei in de kijker zetten. Je vindt ze op de kaart op pagina 3!

Opstart ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP)	begin 2017
Opstart Belini-project	2017
Opmaak inrichtingsplannen	2018
Opmaak landbouw-effectenrapport (LER)	2018

Zin om in een kano de Demer te verkennen? Een nieuw vertrekpunt is de afvaartplek aan De Hemmekes in Zichem. Op de oever van het ontmoetingscentrum legden we deze zomer een kanoelling aan. Je kunt er heerlijk picknicken, met uitzicht op het bootjesverkeer. Aan de Beemdenbrug in Langdorp kwam een gelijkaardige helling: een ideale plaats om in het water te glijden of terug aan wal te gaan. Voor deze en andere locaties zijn we trouwens op zoek naar een peter of meter die deze plekjes wil promoten. Voel je je geroepen? Geef dan een seintje aan het Regionaal Landschap Noord-Hageland via info@rlnh.be.

CONTACT

Meer informatie over het Sigma-project Demervallei vind je op:

www.sigmaplan.be/demervallei

Met vragen kun je terecht bij Waterwegen en Zeekanaal NV

Klaas Rykaert, Projectbioloog
03 224 93 67
klaas.rykaert@wenz.be

Agentschap voor Natuur en Bos

Bart Van der Aa, Projectleider
016 66 63 22
bart.vanderaa@vlaanderen.be

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Waterwegen en Zeekanaal NV
Afdeling Zeeschelde
Ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

Redactie

Pantarein in een samenwerking met Tractebel
Uitgave oktober 2017
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden

ID/ photo agency, Yves Adams/Vilda, Wim Pyl & Jan Moermans, Lander Loecx